

KRONIKA

ANGLISTA MIROSLAV RENSKÝ – STRÍPKY VZPOMÍNEK

Osud Miroslava Renského (5. 7. 1927 Praha – 18. 9. 1982 New York City), českého anglisty, který by letos oslavil 85. narozeniny, připomíná strmou balistickou křivku. Existuje dosud pár lidí, spolužáků, kolegů, kteří ho znali a pamatují si ho jako vysokého, pohledného a mimořádně nadaného člověka. Pro většinu anglistů je to ale už jenom jméno spojené s několika vynikajícími a často citovanými články. Protože Renský byl jedním z těch, kteří prošli stránkami ČMF a zanechali po sobě stopu, stojí za to připomenout jeho život i dílo, už proto, že to bude u nás vůbec poprvé. Po jeho emigraci v r. 1968 mizí zprávy o Miroslavu Renském v tištěných materiálech a nenajdeme ho ani v *Kdo je kdo v dějinách české lingvistiky* (2008). Jeho jméno se dnes i na internetu vyskytuje už jenom sporadicky, jeho bibliografii je obtížné dohledat a zůstane nejspíš už neúplná.

Renský vyrostl v Praze (jeho otec Josef byl střihač), tady absolvoval gymnázium a v letech 1946–1951 vystudoval na FF UK anglistiku a druhým oborem rusistiku. Název jeho diplomové práce zní *Nominální tendence v moderní angličtině* (posuzovateli byl B. Trnka a Z. Vančura). Po studiích pracoval nějakou dobu jako překladatel. Od r. 1954 začal působit v ČSAV, a to na nově zřízené Katedře jazyků, kam byl přijat v konkursu vedeném Vilémem Friedem (spolu s ním J. Čaha, L. Bubeníková, L. Dušková, E. Beneš ad.) a v souvislosti s funkcí tajemníka vědeckého kolegia jazykovědy také v Kabinetu pro moderní filologii. Konečně v r. 1964 natrvalo zakotvil v Ústavu jazyků a literatur, do něhož byl Kabinet při reorganizaci začleněn. V témže roce také předal funkci tajemníka vědeckého kolegia jazykovědy ČSAV Miroslavu Jindrovi, kterého do Ústavu přivedl. V ČSAV se Renský angažoval hlavně organizačně a rýsovala se pro něho slibná kariéra. Kdyby se tehdejší situace

vyvinula jinak, mohl se stát v Ústavu brzy ředitelem. To vysvětluje jeho nevelkou publikační činnost, ačkoliv měl pro ni jedinečné předpoklady. Slovy pamětníka, jeho suverénní vystupování a společenský šarm bylo možné závistivě obdivovat a mnoho přátel mezi kolegy asi proto neměl. Nicméně v té době vládla uvolněná atmosféra všeobecného tání (před „Pražským jarem“ a za jeho průběhu), takže se při tom nemusel nijak kompromitovat „politicky“.

Krom toho byl Renský spolu s Rostislavem Kocourkem (stejně jako později Libuše Dušková) přizván do Odborné skupiny pro funkční jazykozpyt po jejím ustavení Bohumilem Trnkou v r. 1956. Odborná skupina, tvořená předními anglisty, germanisty a romanisty té doby (B. Trnka, J. Vachek, P. Trost, O. Ducháček, J. Krámský, J. Nosek, S. Lyer, V. Hořejší, Z. Wittoch, V. Polák ad.), byla založena jako pokračování zaniklého Pražského lingvistického kroužku, a mladým adeptům lingvistiky tak byla dána možnost seznámit se s myšlenkami pražské školy. Jako většina členů Odborné skupiny byl Renský také členem Kruhu moderních filologů (v ročence KMF z r. 1966 je veden jako člen výboru), na jehož půdě přednesl v Praze 6. 5. 1968 přednášku „K současné situaci v americké strukturní jazykovědě“ (jejím hlavním tématem byla transformační gramatika).

Do ČMF psal Renský už od r. 1950 recenze a zprávy (33/1950, 42/1960, 46/1964, 49/1967), naposledy pak článek o vývoji americké strukturní jazykovědy (50/1968). V r. 1958 mu spolu s Jaromírem Jermářem vyšel překlad z francouzštiny *Výbor z díla – Gabriel Bonnot Mably* o raném socialistovi. V r. 1961 je v publikaci *Angličtina pro vědecké a odborné pracovníky* L. Duškové a L. Bubeníkové uveden jako recenzent a v témže roce pak jako jeden ze spoluautorů publikace *Ruština* (L. Rozkovcová a kol., Praha: Československá akademie věd, 1961). Do *Philo-*

logica Pragensia (VI/3, 1963) přispěl článkem *A Syntax Based on Concretes*. Také víme, že se v r. 1962 účastnil Summer School of English na London University.

Do povědomí světové odborné veřejnosti vešel zejména díky několika článkům. V r. 1964 mu vychází studie o verbonominálních výrazech v angličtině, „English Verbo-Nominal Phrases: Some structural and stylistic aspects“ (*Travaux linguistiques de Prague, L'École de Prague d'aujourd'hui*, sv. 1, 1964, 289–299, ČSAV), který ještě po 36 letech cituje např. Teresa Moralejo (The Semantics of Middle English Composite Predicates, *Selim* 10 (2000): 123–143), nejnověji pak v r. 2010 F. González-García ve své recenzi pro časopis *English Language and Linguistics*. V témže roce vydává článek navazující na jeho diplomovou práci, „Nominal tendencies in English“ (*Philologica Pragensia* 7, 135–50), který cituje o 45 let později Adam Smith ve studii o „light verbs“ (P. Peters, P. Collins, A. Smith, *Comparative studies in Australian and New Zealand English grammar and beyond*, John Benjamins, 2009). V r. 1965 vydal Renský svůj další hojně citovaný článek „The noun-verb quotient in English and Czech. A tentative statistic analysis“ (*Philologica Pragensia* 8, 289–303), který je mj. zmiňován v nedávné publikaci *Quantitative Linguistik: ein internationales Handbuch* (R. Köhler, G. Altmann, R. G. Piotrovskij, Walter de Gruyter, 2005). Krom toho víme, že si Renský v letech 1967–1970 dopisoval se známým americkým romanistou a etymologem ruského původu Yakovem Malkielem a v r. 1981 s Josefem Škvoreckým.

V době uvolněné atmosféry Pražského jara v letech 1967 a 1968 získal Renský stipendia v USA. V srpnu 1968 byl na stáži na C.U.N.Y. (City University of New York) Graduate School and Hunter College jako „Visiting Associate Professor“. Manželka Eva, která za ním na podzim toho roku přijela, byla tou dobou těhotná a v prosinci r. 1968 se jim v New Yorku narodil syn Filip Alexander. Bylo to rok po sovětské okupaci, kdy bylo zřejmé, že se politická situace v Československu přiostrňuje a že začíná přituhovat. Stejně jako mnoho jiných se Renský roz-

hodl zůstat s rodinou ve Státech a začít nový život. Slovy Jaroslava Peprníka (ČMF 93/2011): „Snad ani jasnovidce nemohl tehdy předvídat jeho vývoj od recenze sovětské gramatiky angličtiny k emigraci do USA.“ Zůstali v New Yorku a Renský dál učil na C.U.N.Y. Graduate School and Hunter College. V zápisu ze zasedání Rady pro vyšší vzdělání města New Yorku z 26. ledna 1970 se dočteme: „RESOLVED, That Miroslav Rensky be appointed Professor in the Department of English“. Následně v r. 1970 přechází na C.U.N.Y. Graduate School and Brooklyn College jako „Professor of English and Linguistics Director, Linguistics Program“. Renský se nicméně před návštěvami z vlasti netají tím, že zde moc spokojený není, že musí přednášet, co ho nebaví, např. vývoj anglického jazyka.

Informace o jeho publikační činnosti z tohoto období jsou velmi kusé. Víme, že přispěl studií „The frequency of word classes as a function of style and linguistic structure?“ do sborníku pořádaného Vilémem Friedem (*The Prague School of Linguistics and Language Teaching*, Oxford University Press, 1972). V r. 1977 se objevuje jeho příspěvek „Roman Jakobson and the Prague School“ ve sborníku *Roman Jakobson: echoes of scholarship* (eds D. Armstrong, C. H. van Schooneveld, Lisse, Peter de Ridder Press). V r. 1982 mu vychází v časopisu *Language in Society* recenze na publikaci *Aktuální otázky jazykové kultury v socialistické společnosti* (Academia, 1979). V témže roce Renský, kterého léta trápil vysoký tlak, umírá na ledvinovou chorobu ve věku 55 let. Příslib obsažený v několika málo studiích tak zůstal nenaplněn. Nicméně fakt, že některé z nich jsou citovány dodnes – po dlouhých desetiletích a po celém světě – potvrzuje, že Renský byl nesporně výrazná osobnost, skvělý lingvista, který toho mohl mnoho dokázat, nebýt osudové shody okolností.

Aleš Klégr (Praha)

*FF UK, Ústav anglického jazyka a didaktiky
nám. J. Palacha 2, 116 38 Praha 1
ales.klegr@ff.cuni.cz*